OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Hallinto- ja ohjausosasto
Ohjausyksikkö

15.10.2024

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaosto, asunto- ja ympäristöjaosto ja maatalousjaosto

Lisäselvitys Avolaitostyöt-määrärahaan esitetyistä säästöistä esityksessä valtion talousarvioksi vuodelle 2025 (HE 109/2024 vp)

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ehdotetaan poistettavaksi momentti 25.40.74 Avolaitostyöt. Vankien palkkauksiin osoitettu määräraha 1,7 milj. euroa siirrettäisiin momentille 25.40.01 Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot, jolloin vankien työtoiminnan avolaitoskohteissa on edelleen tarkoitus jatkua. Säästötoimenpiteenä ehdotetaan talousarvioesityksessä vähennettäväksi 3 milj. euroa, mikä on kohdistunut yhteistyökumppanien rakennustarvike- yms. menoihin. Kyseisen määrärahan tarkoituksena ei ole ollut korvata yhteistyökumppaneiden toiminnan perusrahoitusta.

Avolaitostyöt-määrärahaan esitetty leikkaus liittyy oikeusministeriön pääluokkaan kohdennettuihin säästöihin. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman[1] mukaiset vuoden 2025 säästöt ovat 17,9 miljoonaa euroa, josta n. 13,6 miljoonaa euroa on talousarvioesityksessä kohdennettu toimintamenomomenteille. Oikeudenhoidon turvaamiseksi säästöjä haettiin myös muilta kuin toimintamenomomenteilta. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä säästöjä sisältyy tämän vuoksi avolaitostöihin, ICT-menoihin ja avustuksiin.

Merkittävät säästöt Rikosseuraamuslaitokselle eivät ole vankilaturvallisuutta vaarantamatta mahdollisia. Sen sijaan mahdollisena leikkauskohteena nähdään avolaitostöihin käytetyt yhteistyökumppaneille maksetut korvaukset. Avolaitosvankeja on työllistetty valtion, kuntien, seurakuntien ja yleishyödyllisten yhteisöjen omistuksessa olevien rakennusten ja ympäristöjen rakentamis-, korjaus- ja

[1] https://oikeusministerio.fi/documents/1410853/156844275/Oikeusministeri%C3%B6n+hallinnonalan+tuottavuusohjelma+23.9.2024.pdf/6f61dfc9-d796-fc56-fa48-120cc9681380/Oikeusministeri%C3%B6n+hallinnonalan+tuottavuusohjelma+23.9.2024.pdf?t=1727080328166

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

hoitotöihin sekä kansallisomaisuuden ylläpitämiseen. Merkittävimmät avolaitostyökohteet ovat perustuneet yhteistyösopimuksiin mm. Metsähallituksen, Hämeenlinnan ja Helsingin kaupunkien sekä Suomenlinnan hoitokunnan kanssa. Toimintaan on aiempien vuosien talousarvioissa osoitettu erillinen määräraha (25.40.74 Avolaitostyöt), jolla on katettu sekä avolaitosvankien palkkoja (n. 1,7 milj. €) että korjaus- ja huoltotöiden menoja (3 milj. €).

Vankien työtoiminta avolaitostyöpaikoissa on keskeistä, ja vankitoiminnan sekä kuntouttavan työn merkitys on tunnistettu. Talousarvioesityksen mukaan vankityö olisi avolaitostöiden osalta jatkossakin yhteistyökumppaneille veloituksetonta. Talousarvioehdotuksessa esitetään, että avolaitosvankien palkkoihin budjetoitu osuus (1,7 milj. €) siirretään Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenoihin (25.40.01), jolloin säästöksi jää 3,0 milj. euroa ja se kohdentuisi yhteistyökumppaneille maksettuihin korvauksiin. Keskeistä on, että esitetty muutos ei jatkossakaan estäisi avolaitosvankien työskentelyä. Vangit olisivat edelleen tilaajille maksutonta työvoimaa, joten avolaitostöiden järjestämiselle arvioidaan edelleen olevan kysyntää.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että avolaitostöiden tarkoituksena on edistää Rikosseuraamuslaitoksen vankityöhön ja kuntoutukseen liittyviä vaikuttavuustavoitteita. Määrärahan tarkoituksena ei ole aiemminkaan ollut olla osa yhteistyökumppaneiden perusrahoitusta. Ilman avolaitostöitä yhteistyökumppanit joutuisivat toteuttamaan vastaavan työn joko omana työnään tai ostopalveluna, mikä kasvattaisi menoja. Esitetyt säästöt kohdentuvat yhteistyökumppaneille tähän asti maksettuihin muihin korvauksiin, joita esimerkiksi Metsähallituksen ollessa kyseessä ovat olleet kansallispuistojen huoltoon liittyviä mm. seuraavia menoeriä:

- Kansallispuistojen rakennustarvikkeet (mm. puutavara)
- Työkalu- ja tarvikemenot (mm. käsityökalut, sirkkelit, sahatarvikkeet, pultit ja ruuvit sekä työvälineiden kuten ruohonleikkureiden, moottorisahojen ja lehtipuhaltimien huoltomenot)
- Ajoneuvojen huolto- ja korjausmenot
- Maalaustarvikemenot
- Mullat, murskeet ja siemenet
- Jätehuolto
- Greencare-tuotteet
- Polttopuuhuolto
- Puhelinkulut.

Lisätiedot:

Neuvotteleva virkamies Jouni Rutanen p. 02951 50234 (etunimi.sukunimi@gov.fi)

Johtava asiantuntija Aleksi Karvonen p. 02951 50433 (etunimi.sukunimi@gov.fi)